

René Guénon

REGELE LUMII

Traducere în limba română de:
Teodoru Ghiondea

EZOTERISMUL LUI DANTE

Traducere în limba română de:
Daniel Hoblea

Cuprins

REGELE LUMII

INTRODUCERE	9
I. Noțiuni despre Agartha în Occident	15
II. Regalitate și pontificat	21
III. „Shekinah” și „Metatron”	31
IV. Cele trei funcții supreme	41
V. Simbolismul Graalului	51
VI. „Melki – Tsedeq”	59
VII. „Luz” sau sălașul nemuririi	71
VIII. Centrul suprem ascuns în vremea lui Kali–Yuga	79
IX. Omphalos-ul și Betyl-ii	85
X. Nume și reprezentări simbolice ale centrelor spirituale	95
XI. Localizări ale centrelor spirituale	101
XII. Câteva concluzii	107

EZOTERISMUL LUI DANTE

I.	Sens aparent si sens ascuns	113
II.	„Fede Santa”	119
III.	Apropieri masonice și hermetice	125
IV.	Dante și rozicrucianismul	137
V.	Călătorii extraterestre în diferite tradiții	147
VI.	Cele trei lumi	155
VII.	Numerele simbolice	161
VIII.	Ciclurile cosmice	171
IX.	Eroarea interpretărilor sistematice	185

REGELE LUMII

Traducere în limba română de:
Teodoru Ghiondea

INTRODUCERE

„Publicarea *Regelui Lumii* capătă în opera guénoniană o importanță excepțională care privește de data aceasta nu numai Occidentul, ci și întregul ansamblu al universului tradițional. Este vorba despre un adevărat «semn al timpului», de natură providențială și milos-tivire divină, ca și de o dovadă evidentă în legătură cu funcțiunea lui Guénon.”¹

Cartea aceasta, a cărei traducere i-o propunem cititorului, este cu totul specială, din mai multe motive, dar două dintre acestea par a fi mai importante, cel puțin într-un sens general: primul dintre acestea ar fi noutatea absolută în cercetarea, în studiul domeniului extrem de vast și de controversat al tradițiilor particulare, precum și al legăturilor mai mult sau mai puțin strânse dintre acestea, cu precădere în privința unor aspecte cu totul delicate și care au dat naștere în timp, mai ales în perioada de dezvoltare mai mult decât vastă a ocultismului, la teorii și pseudo-doctrine dintre cele mai neobișnuite, dacă nu de-a dreptul fanteziste. Un al doilea motiv ar fi necesitatea

¹ Ch.-A. Gilis, *Introduction à l'enseignement et au mystère de René Guénon*, Paris Éditions de l'Œuvre, 1986., cap. II.

clarificării sensurilor și nuanțelor acestor elemente tradiționale și simbolice, întrucât lumea în care trăim, cea a crizei parcurgerii ciclului de umanitate în ultima sa vârstă, din nevoia irepresibilă de comunicare cu Absolutul, dar aflându-se într-o incapacitate evidentă ca urmare a unei lipse de disponibilitate ce este nu numai explicabilă, dar și susținută și cultivată în mod vinovat, această lume a zilelor noastre recurge, am spune în „disperare de cauză”, la construcții ideatice ridicole, unele dintre acestea frizând chiar nefirescul. Nevoia de a înțelege totul într-o structură echilibrată și coerentă, necesitate legitimă de altfel, a condus, datorită „pierderii de identitate” intelectuală, la crearea de „scenarii” care încearcă, în timp ce se confruntă cu cea mai gravă ignoranță, să se substituie „scenariului divin”, dacă ne este permisă expresia; vâlul impenetrabil care s-a așezat în timp, de mai multe secole, peste sensurile profunde și înalte ale textelor sacre, a devenit din ce în ce mai evident, mai apăsător, mai frustrant. Atitudinea omului modern față de Scripturi este cu totul necuvenită, iar individualismul, dorința stupidă de originalitate, mecanismele noetice grav afectate de inaptitudini personale sau generale au condus nu numai la o înstrăinare de Adevăr, ci, mult mai grav, la o falsificare din ce în ce mai grosieră a aspectelor și sensurilor autentice. Dacă până în vremea noastră existau acțiuni cu un pronunțat caracter netradițional, acum acestea au devenit în mod evident și chiar premeditat antitradiționale; cele ce erau de domeniul ezoteric, prin urmare de natură inițiatică, au devenit, în majoritatea cazurilor, vădit contrainițiatic; sunt create condiții care

tarează major discernământul, luciditatea cercetătorului: confuzia, ambiguitatea, „superspecializarea” excesivă, induse într-un mod cât se poate de „ingenios”.

Acestor condiții total nefavorabile existenței unei intelectualități tradiționale le este dedicată această carte, ca o sumă și sinteză, în același timp, de „aplicații” exegetice cu cea mai sigură și autentică autoritate pe care o conferă o perspectivă metafizică, tradițională, expresie a unei funcțiuni spirituale speciale.

Deși apărută în aceeași perioadă cu alte trei cărți: *Introducere generală în studiul doctrinelor hinduse, Orient și Occident* și *Criza lumii moderne* (1921–1927), *Regele Lumii* are un mod impersonal de prezentare, spre deosebire de celelalte trei cărți în care este prezent în mod evident conținutul și mesajul funcțiunii sale spirituale; este un gen unic de exegeză, pe care nu îl vom mai întâlni în acest domeniu, deoarece altitudinea și vastitatea cunoștințelor autorului constituie o structură aparte de cercetare și evaluare. Dacă la Mircea Eliade volumul și sinteza cunoștințelor sunt impresionante cantitativ, dar în structura explicativă finală nu ajunge la miezul real, pur spiritual al semnificațiilor, la René Guénon selectarea aspectelor esențiale și realizarea „imaginii” sintetice și explicative se leagă într-o structură perfectă, și acest aspect trebuie înțeles în sensul strict al termenilor. Astfel, unul dintre continuatorii autentici, legitimi ai învățăturii tradiționale de factură guénoniană – cel puțin în acest moment, poate, singurul – scria: „Opera lui René Guénon provine din ezoterism, tratează ezoterismul și

în acest mod, ezoteric, ea trebuie citită¹; este afirmarea categorică a funcțiunii spirituale a autorului nostru care a fost menționată mai înainte.

Dincolo de toate aceste precizări și considerații, persistă o întrebare cât se poate de legitimă și în aceeași măsură simplă: Care este subiectul acestui studiu? Răspunsul este la fel de clar: *cum și în ce formă, prin cine și prin ce acționează Principiul (Dumnezeu) în manifestarea universală, în lume.*

Se spune adesea că „istoria este scrisă de învingători”; un asemenea mod de a evalua evenimentele istorice în funcție de învingători și învinși este în cel mai bun caz superficial și parțial. Istoria evenimentelor este numai o parte a istoriei, cea exterioară, care nu poate fi înțeleasă dacă nu cunoaștem aspectele esențiale ale cauzelor, ale mecanismelor acestora; un istoric afirma că Revoluția franceză este de neînțeles în cauzele producerii ei, a „mecanismului” său psihosocial etc., dacă nu ții seama de istoria masoneriei și a altor câteva organizații mai mult sau mai puțin secrete. Același lucru este valabil și pentru istoria românească a secolului al XIX-lea, când unele dintre evenimentele importante – Revoluția de la 1821, Revoluția de la 1848, Unirea Moldovei cu Țara Românească, abdicarea domnitorului Al. I. Cuza și constituirea unei monarhii de origine străină – au fost sub semnul decisivelor influențe ale acelorași organizații. Credem că a trecut vremea interpretării „istoriei create de mase” și este momentul să înțelegem adevărata structură dinamică a istoriei universale; or, cartea lui R. Guénon

¹ CH.-A. Gilis, *René Guénon ; 1907–1961*, Ed. Le Turban Noir, Paris, 2014.

deschide larg porțile înțelegerii unor realități istorice și transistorice, sugerând că istoria nu este a popoarelor și a evenimentelor, ci este o „istorie a Omului”. În spatele tuturor acestor evenimente și fapte istorice se află realități de ordin spiritual care transcend toate epocile, fazele, perioadele istorice; aceste realități spirituale nu sunt lesne de identificat, dar atunci când cunoaștem lucrurile sub aspectul lor esențial, așa cum rezultă din contactul cu cartea de față, meditănd asupra adevărurilor pe care le conține, se vor clarifica și acele „enigme” pe care le-a construit ignoranța noastră. Partea nevăzută a istoriei nu se află în „culisele” acestui *theatrum mundi*, ci deasupra sa, acolo unde se află izvorul nesecat al vremuirii și temeiul oricărui lucru de pe pământ.

Vom constata după citirea cărții că nu mai există în ambianța noastră nimic nesemnificativ, că totul, absolut totul, își dezvăluie originea, legitimitatea, rostul, că tot ceea ce este accidental, contingent nu este în realitate decât o posibilitate care s-a manifestat și se manifestă în strictă concordanță cu ceea ce i-a fost atribuit, dintru început, ca menire; lucruri, evenimente, idei și cuvinte, culori și forme ne vor dezvălui o parte din statutul lor existențial. Vom constata că nume și titluri sunt mai mult decât atât, că pot fi și sunt funcțiuni, direcții și linii cardinale, energii și latențe; și vom înțelege că acel adagiul vetero-testamentar – „nimic nu este nou sub soare” – înseamnă enorm, că de la „urma pasului unei furnici pe o piatră neagră într-o noapte fără scânteie de lumină” și până la întregul univers, totul este ordonat, este așezat la locul potrivit și în momentul convenit, că tot ceea ce pe

noi ne surprinde sau descoperim, sau creăm într-o clipă de emoționantă profunzime este înscris de la începuturile timpului și că viața noastră nu este decât un parcurs, o căutare și o împlinire pe care Dumnezeu ni le-a rânduit.

Teodoru Ghiondea

I

NOȚIUNI DESPRE AGARTHA ÎN OCCIDENT

Lucrarea postumă a lui Saint-Yves d'Alveydre intitulată *Mission de l'Inde*, publicată în 1910, conține descrierea unui centru inițiativ misterios desemnat cu numele de *Agartha*; mulți cititori ai acestei cărți trebuie să fi presupus că nu era vorba decât despre o poveste pur imaginară, un gen de ficțiune care nu se baza pe nimic real. Există în carte o serie de lucruri neverosimile, cel puțin dacă sunt considerate după aparențele exterioare, care justifică o asemenea apreciere; și este sigur că Saint-Yves d'Alveydre a avut motive întemeiate să nu facă să apară această lucrare în timpul vieții, deși era scrisă mai de demult, dar nu era cu adevărat pusă la punct. Până la apariția cărții, nu fusese menționat în Europa numele de *Agartha* și nici al conducătorului acesteia, *Brahmatma*, decât de un scriitor, foarte puțin serios, și anume Louis

Jaccoliot¹, a cărui autoritate este imposibil de invocat; în ceea ce ne privește, credem că acesta auzise vorbindu-se despre aceste lucruri în timpul șederii sale în India, dar le-a menționat în stilul său eminent fantezist, caracteristic scrierilor sale. Dar în 1924 apare un lucru nou și într-o oarecare măsură neașteptat: cartea lui Ferdinand Ossendowski, *Bêtes, Hommes et Dieux*, în care autorul relatează peripețiile călătoriei pe care a întreprins-o în 1920 și 1921 străbătând Asia Centrală, în care sunt evocate, în ultima parte, povestiri aproape identice cu cele ale lui Saint-Yves; iar rumoarea care s-a produs în jurul acestei cărți ne oferă ocazia favorabilă pentru a rupe tăcerea în ceea ce privește această problemă a *Agarthei*.

În mod firesc, spirite sceptice sau răuvoitoare nu au întârziat să îl acuze pe Ossendowski că l-a fi plagiat pe Saint-Yves și să arate, pe baza acestei acuzații, toate pasajele similare în cele două lucrări; există, într-adevăr, un număr considerabil de consemnări care prezintă, până la detaliu, o similitudine surprinzătoare. În primul rând vrem să spunem despre ceea ce ar părea cu totul neverosimil chiar și la Saint-Yves, și anume afirmarea existenței unei lumi subterane care își întinde ramificațiile pretutindeni, sub continente și chiar sub oceane, prin care se stabilesc nevăzute comunicații între toate regiunile pământului; de altfel Ossendowski nu face această afirmație în nume propriu, menționând că nu știe ce să creadă despre aceasta, însă atribuind relatarea respectivă diferitelor personaje pe care le-a întâlnit pe parcursul

¹ *Les Fils de Dieu*, pp. 236, 263–267, 272; *Le Spiritisme dans le Monde*, pp. 27–28.

călătoriei. Mai există și unele pasaje speciale, acela în care este prezentat „Regele Lumii” dinaintea mormântului predecesorului său, altul în care este vorba despre originea ȝiganilor, care ar fi trăit odinioară în *Agartha*¹ și încă multe altele. Saint-Yves relatează că sunt momente, în timpul celebrării subterane a „Misterelor cosmice”, în care călătorii care se află în deșert se opresc, în care animalele rămân tăcute²; Ossendowski îl asigură pe cititor că a asistat el însuși la un asemenea moment de reculegere generală. Ca o stranie coincidență, mai este și istoria unei insule, astăzi dispărută, unde trăiau oameni și animale extraordinare: în acel pasaj Saint-Yves citează în rezumat periplusul lui Iambulus de către Diodor din Sicilia, în vreme ce Ossendowski vorbește despre călătoria unui budist nepalez din vechime, iar cele două descrieri sunt foarte puțin diferite; dacă există cu adevărat două versiuni ale acestei călătorii provenind din surse atât de îndepărtate, ar putea fi interesant să fie regăsite și comparate cu grijă.

Am dorit să semnalăm toate aceste apropieri, dar mărturisim că nu ni se pare că ele susțin în mod convingător ideea plagiatului; intenția noastră nu este aceea de a intra într-o discuție care ne interesează prea puțin; independent de mărturiile lui Ossendowski noi știm, din cu totul alte surse, că istorisirile de genul celor pe

¹ Trebuie să spunem în această privință că existența popoarelor „în tribulațiune”, din care fac parte și ȝiganii, reprezintă unul dintre exemplele cele mai grăitoare, fiind realmente un lucru foarte misterios și care ar cere o examinare aprofundată.

² Dr. Arturo Reghini ne-a comunicat o remarcă a sa, și anume că este posibil ca acest fapt să aibă o legătură cu *timor panicus* al celor din vechime; această apropiere ni se pare perfect verosimilă.

care le-am menționat sunt un lucru obișnuit în Mongolia și în toată Asia Centrală; și vom adăuga că există ceva asemănător și în tradițiile majorității popoarelor. Pe de altă parte, dacă Ossendowski a copiat în parte *Mission de l'Inde*, nu vedem de ce ar fi omis unele pasaje de efect, nici de ce ar fi schimbat forma anumitor cuvinte, scriind, de exemplu, *Agharti* în loc de *Agartha*, ceea ce se explică dacă există o sursă mongolă a informațiilor pe care Saint-Yves le-a obținut din sursă hindusă (căci știm despre relațiile acestuia cu cel puțin doi hinduși¹); nu înțelegem cu atât mai mult de ce anume a folosit titlul de „Rege al Lumii” pentru a-l desemna pe șeful ierarhiei inițiatice, titlu care nu se află nicăieri la Saint-Yves. Chiar dacă va trebui să admitem unele elemente împrumutate, nu este mai puțin adevărat că Ossendowski spune uneori lucruri care nu au un echivalent în *Mission de l'Inde* și care sunt dintre acelea pe care nu le-a putut inventa în amănunt, cu atât mai mult cu cât, preocupat mai mult de politică decât de idei și doctrine, și ignorând ceea ce ține de ezoterism, a fost în mod evident incapabil de a le surprinde valoarea exactă. Așa este, de pildă, povestea unei „pietre negre” trimise odinioară de „Regele Lumii” lui *Dalai-Lama*, apoi transportată la Ourga, în Mongolia,

¹ Adversarii lui Ossendowski au vrut să explice același fapt pretinzând că acesta a avut la dispoziție o traducere rusească a cărții *Mission de l'Inde*, traducere a cărei existență este mai mult decât îndoielnică, deoarece urmașii lui Saint-Yves nu o cunosc. I se mai reproșează lui Ossendowski că a scris *Om*, în vreme ce Saint-Yves a scris *Aum*; or, dacă *Aum* este reprezentarea monosilabei sacre descompusă în elementele sale componente, totuși *Om* este transcrierea corectă și care corespunde rostirii exacte, reale, așa cum este ea atât în India, cât și în Tibet și în Mongolia; acest detaliu este suficient pentru a permite aprecierea competenței unor critici.

și care a dispărut în urmă cu aproximativ o sută de ani¹; or, în numeroase tradiții „pietrele negre” joacă un rol important, începând cu aceea care era simbolul zeiței Cybele până la cea care este încorporată în *Kaaba* de la Mecca². Iată un alt exemplu: *Bogdo-Khan* sau „Buddha viu” care se află la Ourga păstrează, între alte lucruri prețioase, inelul lui Gingis Han, inel pe care se află gravată o svastică și o placă de cupru ce poartă pe ea pecetea „Regelui Lumii”; se pare că Ossendowski nu a putut vedea decât primul dintre aceste două obiecte, dar i-a fost destul de dificil să-și imagineze existența celui de-al doilea: nu ar fi fost mai firesc să îi dea prin gând să vorbească aici despre o placă de aur?

Aceste câteva observații preliminare sunt suficiente pentru ceea ce ne propunem, căci înțelegem să rămânem cu totul străini de orice polemică și orice chestiune personală; dacă l-am citat pe Ossendowski și chiar pe Saint-Yves, a fost numai pentru ceea ce au spus ca să servească drept punct de plecare al unor considerații care nu au nimic de-a face cu ceea ce s-ar putea crede despre unul sau despre celălalt și a căror importanță depășește în mod special individualitățile lor, la fel de bine ca și

¹ Ossendowski, care nu știe că este vorba despre un aerolit, caută să explice anumite fenomene, cum ar fi apariția unor simboluri pe suprafața acesteia, presupunând că este un gen de ardezie.

² Ar fi de observat o apropiere interesantă cu *lapis exillis*, piatra căzută din cer și pe a cărei suprafață apar, de asemenea, în anumite împrejurări, inscripții, și care este identificată cu Graal-ul în viziunea lui Wolfram d'Eschenbach. Ceea ce face acest lucru și mai special este faptul că, în această versiune, Graal-ul a fost transportat, în cele din urmă, în „regatul preotului Ioan”, pe care unii au vrut să îl asimileze cu Mongolia, deși în acest caz nu poate fi acceptată nicio localizare în mod literal (cf. *Ezoterismul lui Dante*).

pe a noastră, care, în acest domeniu, nu trebuie nici ea să aibă importanță. Nu intenționăm să facem o „critică a textelor” mai mult sau mai puțin inutilă, ci numai să aducem lămuriri care nu au fost încă date nicăieri, cel puțin după știința noastră, și care sunt susceptibile de a ajuta, într-o anumită măsură, la elucidarea a ceea ce Ossendowski numește „misterul misterelor”¹.

¹ Am fost foarte mirați să aflăm de curând că unii au pretins că această carte poate trece drept „mărturie” în favoarea unui personaj a cărui existență ne era complet necunoscută în perioada în care am scris; dezmințim în mod formal orice aserțiune de acest gen, de oriunde ar veni, căci pentru noi este vorba numai despre menționarea unor date care aparțin simbolismului tradițional și care nu au nicio legătură cu „personificări”, oricare ar fi acestea.